

MEMORANDUM VERKIEZINGEN 2014

voorstellen van deMens.nu

FEDERALE STAAT

- ⤵ Scheiding van kerk en staat
- ⤵ Hervorming van de overheidsfinanciering van levensbeschouwingen
- ⤵ Penitentiair beleid
- ⤵ Waardig levenseinde
- ⤵ Andere aandachtspunten:
 - Drugs
 - Non-discriminatie
 - Gender en gelijkheid
 - Holebi's en transseksuelen
 - Abortus
 - Prostitutie
 - Ethiek en bio-ethiek
 - Armoede
 - Asiel - Immigratie

De verkiezingskoorts stijgt. Politici warmen zich op voor de sprint naar de stembus, maar ook het middenveld en de media laten van zich horen. In deze drukke maar inspirerende periode probeert iedereen mee de stippellijnen uit te tekenen van het beleid van morgen. Met dit Memorandum wenst ook **deMens.nu** de beleidsmakers duidelijk te maken **waar het voor staat en wat het graag verwezenlijkt wil zien** in het Vlaanderen, Brussel, België en Europa van de toekomst. Wat er beter kan, voor elke mens, in het hier en nu.

DeMens.nu is de naam waaronder Unie Vrijzinnige Verenigingen vzw (UVV) communiceert. DeMens.nu treedt in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op als officiële spreekbuis voor het georganiseerd vrijzinnig humanisme. Als **koepel van Nederlandstalige vrijzinnig humanistische verenigingen in Vlaanderen en Brussel**, zorgt deMens.nu voor de uitbouw van de vrijzinnig humanistische gemeenschap en de verspreiding van het vrijzinnig humanistisch gedachtegoed.

Samen met zijn Franstalige zusterorganisatie, de Centre d'Action Laïque (CAL), vormt deMens.nu de **Centrale Vrijzinnige Raad (CVR)**, de **wettelijk erkende representatieve organisatie** voor de niet-confessionele vrijzinnig humanistische levensbeschouwelijke gemeenschappen van **België**.

In zijn **aanbevelingen naar de politici en beleidsmakers**, vertrekt deMens.nu vanuit de vrijzinnig humanistische waarden waarvoor het reeds jaren ijvert: vrij onderzoek, de mens die centraal staat, de scheiding van kerk en staat, zelfbeschikkingsrecht, solidariteit... Vanuit deze waarden denkt deMens.nu een nuttige **bijdrage** te kunnen leveren tot de **oplossing van een aantal maatschappelijke en politieke problemen**. Democratie is de politieke sokkel waarop deze waarden gedragen worden. De oproep tot een sterke en breed gedragen democratie is dan ook gebeiteld in elk van de volgende voorstellen.

FEDERALE STAAT

Scheiding van kerk en staat

De onpartijdigheid van de staat, gebaseerd op het principe van scheiding kerk en staat, streeft ernaar de rust te herstellen in de samenleving door tezelfdertijd de vrijheid van geweten en de gelijkheid van rechten en plichten van elke burger te respecteren.

De onpartijdigheid van de overheid berust op het bouwen van een neutrale gemeenschappelijke ruimte, buiten de invloed van godsdiensten of levensbeschouwingen.

Teneinde de sociale cohesie binnen onze samenleving te versterken, is het absoluut noodzakelijk om het principe van scheiding kerk en staat evenals de te delen gemeenschappelijke waarden en de onpartijdigheid van de overheid te herbevestigen, door de nadruk te leggen op de neutraliteit van de openbare dienst en het onderwijs.

De CVR (Centrale Vrijzinnige Raad) vraagt aan elke politieke partij om erover te waken dat de wetgever wetgevingstechnische kaders uitvaardigt die de beperkingen aan de veruiterlijking van de vrijheid van godsdienst of overtuiging vastleggen, gedragen met respect voor de fundamentele rechten en de rechten en de vrijheden van anderen in het bijzonder.

De CVR vraagt:

- **de onpartijdigheid van de publieke overheden alsook de gelijke behandeling van de burgers te garanderen door in de Belgische Grondwet het principe van de scheiding kerk en staat in te schrijven, wat de neutraliteit van de staat en de voorrang van de burgerlijke wetgeving op de religieuze voorschriften impliceert.**

- **wetten te maken opdat:**
 - de overheidsbeambten zich in de uitoefening van hun functies onthouden van het uiterlijk vertoon van een niet-confessionele of religieuze levensbeschouwing of van een voorkeur voor een gemeenschap of partij;
 - de regels van de protocollaire voorrang van België officieel hervormd worden teneinde voorrang te verlenen aan de democratisch verkozen instellingen;
 - de gebouwen bestemd voor de openbare dienst niet versierd zijn met tekens die eigen zijn aan een religieuze of niet-confessionele levensbeschouwing;

- de overheden noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks officiële plechtigheden organiseren of eraan deelnemen als deze naar een religieuze of niet-confessionele levensbeschouwing verwijzen. In dat opzicht moet in de toekomst de organisatie van een *Te Deum* of elke andere religieuze of niet-confessionele levensbeschouwelijke plechtigheid strikt behoren tot het privé domein. Wanneer de overheden de vertegenwoordigers van de erkende levensbeschouwingen uitnodigen, dan moeten deze laatsten op volstrekt gelijke wijze behandeld worden;
- **voor het land minstens één neutrale ruimte voorzien wordt voor de organisatie van officiële plechtigheden van nationaal eerbetoen.**

Hervorming van de overheidsfinanciering van levensbeschouwingen

Wanneer de staat de confessionele en niet-confessionele organisaties die hij steunt financiert, moet deze financiering beantwoorden aan criteria van gelijkheid en transparantie.

Het Belgisch systeem van erkenning en overheidsfinanciering van levensbeschouwingen is vandaag empirisch, arbitrair, niet transparant en steunt op geen enkel wettelijk kader dat objectieve vooraf bepaalde criteria vastlegt.

De CVR vraagt:

- **een systeem aan te nemen dat steunt op gelijkheid, transparantie, budgetbeheersing en zich conformeert aan de evolutie van de instellingen in België. In die zin dient tot een herverdeling van de bevoegdheden tussen het federale en de gefederaliseerde entiteiten te worden beslist, en dit op gelijke wijze voor de erediensdiensten en de niet-confessionele levensbeschouwingen;**
- **waakzaam te zijn voor het totaal inadequate project houdende de oprichting van een Hoge Raad voor de Levensbeschouwingen belast met het kaderen en de supervisie van de toepassing van de federale wetgeving betreffende de overheidsfinanciering van de levensbeschouwingen;**
- **tijdens de volgende legislatuur organieke wetten aan te nemen met als doel:**

- ten overstaan van de levensbeschouwingen wettelijke en objectieve criteria voor de toegangsvoorwaarden tot overheidsfinanciering te bepalen, in het bijzonder de werkelijke representativiteit van een godsdienstige of niet-confessionele stroming en het democratisch karakter van de representatieve organen die de gesprekspartner zijn van de burgerlijke overheid;
- wettelijke en objectieve criteria voor de modaliteiten van de verdeling van de budgettaire enveloppe vast te leggen die door de federale staat voor de directe uitoefening van de levensbeschouwing wordt toegekend. Deze verdeling moet op regelmatige tijdstippen herzien worden met de optie om de subsidiëring in te trekken wanneer de door de wetgever vastgelegde voorwaarden niet gerespecteerd worden;
- een effectieve controle te garanderen op de toekenning en het gebruik van de overheidssubsidies;
- op regelmatige tijdstippen een consultatie van de bevolking te houden via een wetenschappelijke opiniepeiling teneinde een rechtvaardigere en objectievere herverdeling van de bestaande federale budgettaire enveloppes te verzekeren, door rekening te houden met de door de bevolking uitgedrukte keuze.

Penitentiair beleid

Meer dan 12.000 personen worden gevangen gehouden in de Belgische gevangenissen terwijl de gemiddelde capaciteit slechts 9.160 plaatsen bedraagt. De overbevolking in de gevangenissen is endemisch. De voornaamste oorzaken hiervan zijn het te veel gebruik maken van de voorlopige hechtenis, de verlenging van de straffen, minder frequente invrijheidstellingen, kortom te veel opsluitingen in de gevangenis en te weinig vrijlatingen uit de gevangenis.

De overbevolking hypothekeert op dramatische wijze de detentievoorzaken en vormt een aanslag op de menselijke waardigheid van de betrokkenen.

De CVR meent dat het huidige politieke antwoord geen of onvoldoende rekening houdt met de talrijke studies en wetenschappelijke analyses die toelaten een reductionistisch en coherent penitentiair beleid uit te werken, de enige manier om de overbevolking in te dijken.

De CVR vraagt dat:

- het parlement zich ten gronde bezint over het nut van de opsluiting, de functie van de straf, de coherentie van het geheel van de straffen (gevangenis, boetes, alternatieven, verplichting tot zorg...) en het decriminaliseren of depenaliseren van bepaalde overtredingen;
- coherente structurele maatregelen worden genomen met het oog op een reductionistisch penitentiair beleid.

De CVR vraagt ook maatregelen te nemen op politiek, institutioneel en wettelijk vlak met als doel:

- een gestructureerd overleg op lange termijn te organiseren met alle politieke, administratieve, gerechtelijke en wetenschappelijk actoren en de samenleving;
- de wet van 21 april 2007 betreffende de internering in werking te stellen;
- het strafrecht, de wetgeving betreffende het strafregister en de wet betreffende de voorlopige hechtenis grondig te hervormen;
- de vervroegde invrijheidstelling te ondersteunen en de voorwaarden voor voorwaardelijke invrijheidstelling te herzien;
- de onafhankelijkheid van de Hoge Raad voor de Justitie te versterken.

Wat betreft de penitentiaire infrastructuur verzoekt de CVR:

- de oude gevangenissen te renoveren en het oprichten van kleine eenheden aan te moedigen;
- de oude gevangenissen te vervangen door de nieuwe zonder het gevangenis-park uit te breiden alsook een einde te stellen aan de huur van de gevangenis van Tilburg;
- de onafhankelijkheid van de controle van de Centrale Toezichtsraad voor het gevangeniswezen en de commissies van toezicht effectief te garanderen;
- de geest en de logica van de basiswet van 12 januari 2005 te respecteren in het bijzonder door de hoofdstukken betreffende de rechten van de gedetineerde in werking te laten treden;
- de opleiding en omkadering met het oog op de resocialisatie te verhogen door hiervoor de noodzakelijke kredieten naar de gemeenschappen over te hevelen en de resocialisatie van gedetineerden door strafvermindering aan te moedigen in geval van slagen voor geschikte opleidingen;

- de geïnterneerden van gevangenis over te brengen naar instellingen voor sociaal verweer opdat deze mensen met mentale ziektes worden verzorgd;
- veroordeelde drugsverslaafden en personen in hechtenis voor drugsbezit op te vangen in ad hoc instellingen;
- het werk van de moreel consulenten, de islamconsulenten en de aalmoezeniers te erkennen en hen sociale zekerheid en een sociaal statuut toe te kennen;
- het niveau van rekrutering en opleiding van de penitentiaire beampten te verbeteren;
- in geval van staking alles in het werk te stellen opdat de elementaire rechten en de waardigheid van de gedetineerden worden gerespecteerd.

Waardig levenseinde

In 2002 nam de wetgever drie wetten aan die een grote impact hebben op het medisch recht in het algemeen en de medische beslissingen bij het levenseinde in het bijzonder. Het betreft de wet betreffende de rechten van de patiënt, de wet betreffende de euthanasie en de wet betreffende de palliatieve zorg.

Na tien jaar toepassing kon men een ruimte van vrijheid zien ontstaan dankzij de mogelijkheid van een open dialoog tussen patiënten en artsen en een humanisering van het levenseinde. Dit neemt niet weg dat het werk nog lang niet af is, zowel op wettelijk vlak als wat betreft de toepassing en de middelen.

▪ **Respect voor de rechten van de patiënt**

De patiënt moet kunnen rekenen op een volledige, verstaanbare informatie van zijn/haar arts betreffende zijn/haar ziekte en de mogelijke prognose van zijn/haar gezondheids-toestand alsook over de mogelijke behandelingen. Hij/zij moet toestemming geven voor elke behandeling en kan deze dus ook weigeren. Het LevensEinde InformatieForum (LEIF) en l'Association pour le Droit de Mourir dans la Dignité (A.D.M.D.) en zijn forum E.O.L. zijn initiatieven waar men volledige informatie kan bekomen betreffende alle mogelijke beslissingen bij het levenseinde.

De CVR dringt er op aan dat de problematiek van de levenseindezorg een verplicht en niet 'facultatief' vak moet worden in het curriculum van artsen, verpleegkundigen, vrijzinnig humanistische consulenten, pastores, psychologen en andere zorgverleners.

Het is essentieel dat artsen leren communiceren met zwaar zieke patiënten, zodat ze niet meer hun toevlucht nemen tot een zoveelste futiele behandeling – zoals zinloos geworden chemotherapie om zogenaamde ‘psychologische redenen’ – die ze in feite toedienen om de moeilijke waarheidsmededeling te omzeilen.

▪ Euthanasie

De huidige euthanasiewet is een goede wet: patiënten hebben het recht om euthanasie te vragen. De wet bevat evenwel leemtes waaraan dient te worden verholpen en botst bij de toepassing op verschillende obstakels. Op het ogenblik dat dit memorandum geschreven wordt, wachten wij op de afloop van het parlementair debat dat in de Senaat in 2013 startte.

De CVR vraagt dat bepaalde groepen personen kunnen beroep doen op euthanasie:

- wilsbekwame minderjarigen omwille van ondraaglijk lijden veroorzaakt door een ernstige en ongeneeslijke aandoening;
- mensen die getroffen worden door een ongeneeslijke hersenaandoening in een vergevorderd en onomkeerbaar stadium (neurologische ziekten zoals Alzheimer, hersentumoren...) en die hun wil uitgedrukt hebben in een voorafgaande wilsverklaring betreffende euthanasie.

De CVR vraagt ook met aandrang:

- de onbepaalde geldigheid van de voorafgaande wilsverklaring euthanasie;
- de vereenvoudiging van de modaliteiten om deze wilsverklaring te registreren bij de gemeente en de opleiding van de ambtenaren die bevoegd zijn voor deze registratie;
- de doorverwijsplicht naar een collega voor de arts die euthanasie weigert uit te voeren met eveneens een kader met modaliteiten voor de uitoefening van de gewetensclausule die strikt persoonlijk moet blijven;
- het verbod op belemmeringen vanwege verzorgingsinstellingen of rusthuizen van de uitoefening van deze vrijheid en het opleggen van sancties aan instellingen die de wet niet respecteren.

▪ Palliatieve zorg

Eerst en vooral moet er verder actie gevoerd worden tegen therapeutische hardnekkigheid. Meer middelen dienen te worden voorzien voor palliatieve zorg, in het bijzonder in de woonzorgcentra, de ziekenhuizen, de supportieve/palliatieve dagcentra en ook in de thuiszorg.

▪ Kleine kinderen, pasgeborenen en prematuren (wilsonbekwame minderjarigen)

Hierbij is geen sprake van euthanasie omdat zij zelf niet in staat zijn om zelfstandig te oordelen en dus geen verzoek tot euthanasie kunnen formuleren. Nochtans moeten ze een waardig levenseinde kunnen krijgen. De CVR pleit naar analogie met Nederland voor een procedurele regeling zoals het protocol van Groningen dat een levensbeëindiging zonder verzoek onder strikte procedurele voorwaarden toelaat mits melding bij een commissie.

▪ Betreffende de andere beslissingen bij het levenseinde pleit de CVR voor een maatschappelijke toetsing van de palliatieve sedatie. Deze wordt nu nog te dikwijls besloten door de arts, met of zonder het akkoord van de patiënt of zijn naasten, om zo vragen naar euthanasie te omzeilen.

Andere aandachtspunten

Drugs

De repressieve strijd tegen het gebruik van drugs heeft zijn grenzen reeds aangetoond: drugs zijn steeds meer aanwezig. Het verbod op drugs heeft de sociale, de gezondheids- en de veiligheidsproblemen die drugs met zich meebrengen, doen toenemen. Informatie over drugs is overvloedig, maar soms tegenstrijdig. Er heerst rechtsonzekerheid en de huidige wetgeving, die hoofdzakelijk discriminerend en criminaliserend is, is onverenigbaar met vrijzinnig humanistische waarden als verantwoordelijkheid, autonomie en individuele vrijheid.

De CVR is er voorstander van om:

- drugshandel te reguleren;
- drugsgebruik te decriminaliseren door toxicomanie op te nemen onder de algemene noemer van verslavingen;

- gezondheid en een preventieve aanpak voorrang te geven op een rechterlijke en repressieve aanpak;
- de initiatieven van de gezondheidszorg inzake risicoreductie te ondersteunen;
- een gezondheidsexpertisecentrum te installeren met als doel de handel van alle drugs die momenteel illegaal is te controleren en te reguleren;
- in de grote steden veilige gebruikersruimten (naar analogie met de “salles de consommation à moindres risques (SCMR)”) te installeren. Deze moeten deel uitmaken van een samenhangende, transversale en duurzame lokale politiek inzake de opvang en de begeleiding van drugsgebruikers.

↪ **Non-discriminatie**

“Alle mensen worden vrij en gelijk in waardigheid en rechten geboren...” Gelijkheid en non-discriminatie, twee belangrijke vrijzinnig humanistische waarden, zijn de poort naar verdraagzaamheid, solidariteit en sociale rechtvaardigheid.

↪ **Gender en gelijkheid**

Het is de plicht van een democratisch land om te ijveren voor de eliminatie van uitgesproken en onderliggende ongelijkheden die deels afkomstig zijn uit het verleden en uit een patriarchale en religieuze cultuur. De verkozen vertegenwoordigers van het volk dienen bij de beleidsontwikkeling rekening te houden met de factor gender, overeenkomstig de door ons land onderschreven verbintenissen.

↪ **Holebi's en transseksuelen**

Er bestaat in België nog steeds een kloof tussen de juridische en de feitelijke aanvaarding van lesbiennes, homo's, biseksuelen en transseksuelen. Het belang van een emancipatorisch beleid behoeft dan ook geen verder betoog. Elke vorm van ongelijkheid dient te worden bestreden en het bewerkstelligen van gelijke kansen dient hoog op de politieke agenda te staan.

De CVR vraagt daarom dat:

- de Belgische overheid de juridische en ethische verworvenheden, zoals het holebihuwelijk en adoptie door holebikoppels, blijft garanderen en deze blijft optimaliseren;
- de Belgische overheid werk maakt van het automatisch mee-ouderschap;
- alle overheden optreden tegen homofobie geweld;
- alle overheden een belangrijke rol vervullen in het sensibiliseringsproces;
- de regionale overheden meer oog hebben voor informatie en voorlichting in het onderwijs;
- de ingreep inzake geslachtsverandering en de sterilisatie geen voorwaarde meer zijn voor een wettelijke wijziging van het geslacht (ID).

↪ Abortus

Ijveren voor de autonomie van vrouwen is een prioriteit voor de CVR. Daarom blijft het recht op abortus een van onze symbolische strijdpunten en zijn we waakzaam op diverse vlakken teneinde een eenvoudige en anonieme toegang tot abortus te garanderen.

↪ Prostitutie

De bestraffing van mensenhandel en het witwassen van geld moet radicaler geïmplementeerd worden. Door de diepere oorzaken van het probleem aan te pakken kunnen slachtoffers beter beschermd worden. Klanten bestraffen, maakt evenwel dat de veiligheid afneemt en de levensomstandigheden van mensen die zich prostitueren verslechteren.

↪ Ethiek en bio-ethiek

De vrijzinnig humanistische beweging kant zich tegen de inperking van de wetenschappelijke en medische vooruitgang door ideologische bezwaren ingegeven door onderwerping waarbij men afziet van de vrije wil. Wel moet de vrijheid van onderzoek gepaard gaan met de omkadering en de evaluatie van de toepassingen die eruit voortvloeien.

➤ Armoede

Het georganiseerd vrijzinnig humanisme ijvert voor een duurzame samenleving steunend op een economische, een sociale, een culturele en een omgevingspijler, waaruit het recht op gezondheid, op onderwijs en op arbeid voortspruiten. Zij roept elke burger, elke organisatie en elke instantie die zich inlaat met het sociale leven op tot de grootste waakzaamheid, tot verontwaardiging over afwijkingen en tot een niet aflatend engagement om ons sociaal model gebaseerd op vrijheid, gelijkheid en solidariteit te behouden en te versterken.

➤ Asiel - Immigratie

Het huidige beleid inzake asiel en immigratie is niet realistisch en bijgevolg niet efficiënt. De CVR neemt inzake het beheer van de migratiestromen, het vrij verkeer van personen en de respectvolle behandeling van vrouwen en kinderen als directieven voor dit beleid. Daarenboven is het georganiseerd vrijzinnig humanisme uitermate verontwaardigd over het bestaan en de werking van de gesloten centra.

deMens.nu · Unie Vrijzinnige Verenigingen vzw

Federaal secretariaat
Brand Whitlocklaan 87
1200 Sint-Lambrechts-Woluwe
T 02 735 81 92
F 02 735 81 66

info@deMens.nu
bezoek ons op www.deMens.nu

v.u.: Sylvain Peeters - Oude Kruisweg 220 - 1933 Sterrebeek